

Agendapunt AB Veiligheidsregio Utrecht

Datum vergadering	25 maart 2024
Agendapunt	2.1 Voorlopige jaarstukken VRU 2023, ontwerpbegroting VRU 2025, geactualiseerde begroting VRU 2024
Portefeuillehouder DB	De heer Naafs
Directielid	De heer Van 't Hoog
Bijlagen	A. Voorlopige jaarstukken 2023 B. Infographic jaaroverzicht VRU 2023 C. Zienswijzen kaders ontwerpbegroting VRU 2025, geactualiseerde begroting VRU 2024 D. Ontwerpbegroting VRU 2025, geactualiseerde begroting VRU 2024

Besluit

Het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio Utrecht besluit:

1. de voorlopige jaarstukken 2023 vast te stellen met de daarin opgenomen bestemming voor het resultaat van 2023;
2. kennis te nemen van de zienswijzen op de kaders voor de ontwerpbegroting VRU 2025 en de geactualiseerde begroting VRU 2024;
3. de ontwerpbegroting VRU 2025 en de geactualiseerde begroting VRU 2024 vast te stellen.

Toelichting

1. Voorlopige jaarstukken 2023 (bijlage A en B)

Het jaar 2023 sluit met een positief resultaat voor bestemming van € 4,5 miljoen (circa 4% van de begroting). Dit resultaat wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de aanvullende overheadvergoeding van in totaal € 4,1 miljoen met betrekking tot de werkzaamheden voor de crisisnoodopvang in 2022 (€ 1,6 miljoen) en 2023 (€ 2,5 miljoen). Deze vergoeding is niet in de begroting verwerkt, omdat deze pas na het vaststellen van de begroting overeen is gekomen. De directe kosten voor de crisisnoodopvang (€ 16,3 miljoen) zijn rechtstreeks vergoed door het COA. De aanvullende vergoeding heeft betrekking op de indirecte kosten/overhead, zoals de leiding en coördinatie, inzet van beleid/adviescapaciteit en ondersteunende afdelingen binnen de VRU (ICT, HRM, Financiën etc.). Het betreft dus een vergoeding voor de inzet van de VRU-organisatie voor deze tijdelijke niet-wettelijke taak.

De kosten voor de opvang van Oekraïense ontheemden bedroegen in 2023 € 12 miljoen. Deze kosten worden één op één vergoed door het rijk. Zowel de kosten als de baten maken onderdeel uit van de exploitatie van de VRU.

Voorstel voor resultaatbestemming 2023

Voorgesteld wordt om € 2 miljoen van het rekeningresultaat terug te storten naar de deelnemende gemeenten. Daarnaast wordt voorgesteld om een storting in de ontwikkel- en egaliseringsreserve te doen voor doorlopende activiteiten (€ 0,6 miljoen) en incidentele middelen (€ 1,9 miljoen) die nodig zijn voor de continuering van de huidige taakuitvoering en het verbeteren van de arbeids- en digitale veiligheid. Deze ontwikkelingen en financiële knelpunten zijn ook opgenomen in de kaders voor de begroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024. In het voorstel voor de resultaatbestemming zijn alleen de meest urgente knelpunten daarvan opgenomen. Door de inzet van een deel van het rekeningresultaat wordt een incidentele stijging van de gemeentelijke bijdrage in 2024 en 2025 voorkomen.

Het voorstel voor de resultaatbestemming sluit aan bij de zienswijzen kaders voor de begroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024 (*bijlage C*) waarin verschillende gemeenteraden hebben verzocht om rekening te houden met de financiële situatie van de gemeenten door een positief rekeningresultaat terug te storten naar de gemeenten en een (incidentele) verhoging van de gemeentelijke bijdrage zoveel mogelijk te voorkomen. Het voorstel voor de resultaatbestemming voorziet in beiden.

Bedragen x €1.000

Voorstel resultaatbestemming 2023	Bedrag
Terug te storten naar de gemeenten	2.002
Storting ontwikkel- en egaliseringsreserve:	
- Doorlopende activiteiten	634
- Ontwikkelingen en financiële knelpunten	1.874
Totaal	4.510

Terug te storten naar de gemeenten

De voorgestelde teruggave van het rekeningresultaat 2023 bedraagt € 2 miljoen. De teruggave vindt plaats naar rato van de begrote bijdrage voor het gezamenlijke basistakenpakket in 2023. In bijlage 2 van de jaarstukken is een overzicht opgenomen van de voorgestelde teruggave per gemeente.

Doorlopende activiteiten

Een aantal activiteiten die volgens de begroting in 2023 gepland waren kennen in de realisatie een doorloop naar 2024. Dit betreft voor € 0,3 miljoen (project)activiteiten voor de versterking van de crisisorganisatie die worden bekostigd uit de daarvoor bestemde (verhoging van de) rijksbijdrage. De overige € 0,3 miljoen betreft een aantal ontwikkelactiviteiten met betrekking tot de uitvoering van de bestuursagenda.

Ontwikkelingen en financiële knelpunten

De ontwikkel- en egaliseringsreserve is ingesteld om kosten te dekken die voortvloeien uit exogene factoren of incidentele/projectmatige activiteiten ter uitvoering van de bestuursagenda (ontwikkelbudget). Dit voorkomt incidentele verhogingen of teruggaven van de gemeentelijke

bijdragen en leidt zo tot financiële stabiliteit in de begroting van de VRU en de bijdrage van de gemeenten. In dit kader wordt een storting in de ontwikkel- en egalisatiereserve voorgesteld voor een aantal exogene ontwikkelingen en financiële knelpunten om de huidige taakuitvoering te continueren en de arbeids- en digitale veiligheid te verbeteren. Deze onderwerpen zijn ook opgenomen in de begrotingskaders. Door de inzet van een deel van het rekeningresultaat wordt een incidentele stijging van de gemeentelijke bijdrage in 2024 en 2025 voorkomen ten aanzien van:

- Versterking digitale veiligheid (€ 0,3 miljoen)
- Veilige energietransitie (€ 0,3 miljoen)
- Natuurbrandbeheersing, aandeel gemeenten (€ 0,25 miljoen)
- Vakbekwaamheid brandweer (€ 0,65 miljoen)
- Arbeidsveiligheid: pilot onderwaterdrone (€ 0,2 miljoen)
- Uitwerking scenario's huisvesting (€ 0,1 miljoen)

Voor de onderwerpen "Natuurbrandbeheersing" en "Uitwerking scenario's huisvesting" betreft het voorstel voor de resultaatbestemming specifiek de gemeentelijke component.

In paragraaf 1.2 van de voorlopige jaarstukken 2023 is een uitgebreide toelichting opgenomen op de bovenstaande onderwerpen.

Advies bestuurlijke adviescommissie bedrijfsvoering en financiën over resultaatbestemming

De bestuurlijke adviescommissie bedrijfsvoering en financiën waardeert dat wederom rekening wordt gehouden met de financiële situatie van de gemeenten. Het terugstorten van het positieve rekeningresultaat is daarin een goed signaal. Wel adviseert de adviescommissie om in het algemeen bestuur te bespreken of het verstandig is om het geld nu terug te storten in 2024, met het oog op de ontwikkelingen en knelpunten die in de begrotingskaders zijn opgenomen aan de ene kant en aan de andere kant het verwachte ravijnjaar 2026 voor de gemeenten.

Status accountantscontrole

De accountantscontrole is nog niet afgerond. Tot op heden zijn er geen grote afwijkingen geconstateerd en verwachten we ook dit jaar weer een accountantsverklaring met een goedkeurende strekking, aangezien de fouten die zijn geconstateerd bij de interne controle binnen de verantwoordingsgrens blijven. De rechtmatigheidsverantwoording is nog niet gereed. Dit is het eerste jaar dat deze wordt opgesteld. Op dit moment vindt nog overleg plaats over de wijze waarop moet worden gerapporteerd. De uitkomsten van de interne controle die ten grondslag liggen aan de rechtmatigheidsverklaring zijn opgenomen in de rapportage verbijzonderde controle 2023 (zie agendapunt 3.3).

Naar verwachting kunnen we in de vergadering van het algemeen bestuur op 25 maart de definitieve uitkomst van de accountantscontrole melden.

2. Zienswijzen kaders begroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024

Op het moment van verzending zijn alle zienswijzen ontvangen op de kaders voor de begroting 2025. Eén zienswijze heeft nog de status 'concept' (*bijlage C*).

Uit de zienswijzen blijkt brede steun voor de (financiële) begrotingskaders en de daarin opgenomen stijging van de gemeentelijke bijdrage. Eén gemeenteraad (Wijk bij Duurstede) steunt de kaders voor de begroting 2025 niet en verzoekt de VRU de kostenstijgingen op te vangen binnen de begroting. De gemeenteraad van Bunnik geeft aan begrip te hebben voor het feit dat de verhoging van de bijdrage wordt veroorzaakt door exogene ontwikkelingen, maar geeft aan het niet volledig eens te zijn met de aanname dat gemeenten via het gemeentefonds hiervoor worden gecompenseerd.

Ondanks de steun voor de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdrage voor 2024 en 2025, vragen veel gemeenteraden aandacht (te blijven houden) voor de financiële positie van de gemeenten. Hierbij wordt ook gerefereerd aan het ongunstige vooruitzicht voor de jaren 2026 en verder (ravijnjaar) en de bezuinigingsopgave bij de gemeenten die daar uit voortkomt. Een aantal gemeenteraden geeft aan dat de eventuele financiële consequenties met betrekking tot de opgenomen ontwikkelingen en risico's niet binnen hun (meerjaren)begroting passen.

Er is waardering voor de wijze waarop de VRU zich inspant om de gemeentelijke bijdrage zo laag als mogelijk te houden. Hierbij wordt ook verwezen naar het overzicht van knelpunten die tot op heden binnen de begroting zijn opgelost. Gemeenteraden vragen om te blijven zoeken naar mogelijkheden om de stijging van de gemeentelijke bijdrage in de toekomst zoveel mogelijk te voorkomen. Naast het toepassen van het principe 'nieuw voor oud' wordt door een aantal gemeenteraden verzocht om besparingsmogelijkheden in kaart te brengen. Er is steun voor de voorgestelde aanpak om de bestuurlijke keuzes die hieruit voortkomen uit te werken ter voorbereiding op de besluitvorming over de begroting voor 2026. Dit voorziet ook in de wens van gemeenteraden die verzoeken om tijdig betrokken te (blijven) worden bij ontwikkelingen met mogelijke financiële consequenties.

De gemeenteraad van Eemnes benut de zienswijze op de begrotingskaders om aandacht te vragen voor de inzet en bepakking van de tankautospuit die gemeente Eemnes vanuit het individuele gemeentelijke pluspakket afneemt.

3. Ontwerpbegroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024 (bijlage D)

De thema's van de huidige beleidsperiode en zoals opgenomen in de Bestuursagenda VRU 2024-2027 zijn herkenbaar gekoppeld aan diverse programmaonderdelen en paragrafen in de ontwerpbegroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024. Er is dus directe aansluiting tussen onze bestuursagenda en de planning- en controlcyclus.

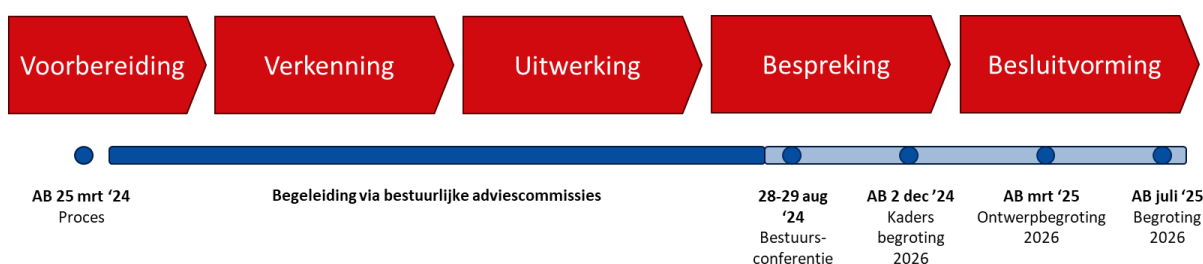
De ontwerpbegroting is gebaseerd op de vastgestelde meerjarenraming, de ontwerpbegroting VRU 2024 en de mutaties die zijn opgenomen in de kaders voor de begroting 2025 en de geactualiseerde begroting 2024. De hoogte van de gemeentelijke bijdrage is niet gewijzigd ten opzichte van de vastgestelde kaders. Hierin was ook een aantal ontwikkelingen en risico's opgenomen waarvan het effect op de gemeentelijke bijdrage nog niet bekend was. Door de voorgestelde inzet van de middelen uit de ontwikkel- en egalisatiereserve kan een stijging van de gemeentelijke bijdrage in 2024 voor deze onderwerpen worden voorkomen.

Proces toekomstscenario's

In de financiële kaders zijn ontwikkelingen en risico's opgenomen die op termijn een financieel effect kunnen hebben. Het gaat hierbij onder anderen om ontwikkelingen die zijn opgenomen in de Bestuursagenda VRU 2024-2027 die op 3 juli 2023 door het algemeen bestuur van de VRU vastgesteld. De uitdagingen waar de VRU op dit moment en de komende jaren voor staat vragen andere oplossingen. Denk hierbij aan de veranderingen in het type en de duur van crises, natuurbrandbestrijding en de huisvesting. Voor deze ontwikkelingen verhogen we de bijdrage nu niet. Zodra bekend is wat de verwachte kosten hiervoor zijn, onderzoeken we of het mogelijk is om (een deel van) de kosten op te vangen binnen de begroting (nieuw voor oud). In voorgaande jaren hebben we veel ontwikkelingen binnen de begroting opgevangen, waaronder het wegvallen van € 1 miljoen aan opbrengsten uit het openbaar meldsysteem. We zien dan ook dat het steeds moeilijker wordt om nog ruimte binnen de begroting te vinden voor nieuwe ontwikkelingen.

Op basis van de bestuursagenda ontwikkelen we een aantal toekomstscenario's waarin de bestuurlijke keuzes zijn uitgewerkt en in samenhang worden voorgelegd bij de bespreking van de kaders voor de begroting 2026. Zo wordt het bestuur in staat gesteld hier een goede afweging in te maken en worden de gemeenteraden in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken. Hieronder schetsen wij het proces op hoofdlijnen.

De voorbereidingen zijn gestart. Op onderdelen zal externe expertise worden ingeschakeld, onder andere voor het valideren van de scenario's. Een aantal gemeenteraden heeft via hun zienswijze verzocht om betrokken te worden in dit proces. Het geschetste proces voorziet hierin. Naast de bestuurlijke en ambtelijke betrokkenheid gedurende het hele proces, worden de gemeenteraden op twee momenten in staat gesteld om hun zienswijze te geven. De eerste keer is dit bij de kaders voor de begroting 2026 (najaar 2024). Hierbij zal een aantal richtinggevende bestuurlijke keuzes worden voorgelegd die vervolgens nader worden uitgewerkt voor besluitvorming bij de ontwerpbegroting 2026 (voorjaar 2025). Deze ontwerpbegroting wordt ook voor een zienswijze aan de gemeenteraden voorgelegd, voordat het algemeen bestuur deze formeel vaststelt in juli 2025.

Advies bestuurlijke adviescommissie bedrijfsvoering en financiën over begroting

De bestuurlijke adviescommissie bedrijfsvoering en financiën adviseert positief over de begroting en het proces voor de toekomstscenario's. Ten aanzien van het proces voor de toekomstscenario's is geadviseerd om in de communicatie met de gemeenten duidelijk toe te lichten hoe de gemeenten worden betrokken.

Paragraaf 2.4 van de ontwerpbegroting bevat een overzicht van de financiële effecten van de ontwikkelingen op de bijdrage per gemeente voor het gezamenlijk basistakenpakket in 2024 en 2025. De stijging van de bijdrage betreft uitsluitend de loon- en prijsaanpassing op basis in de gemeenschappelijke regeling en de aanpassing van de brandweertzorg in het verzorgingsgebied van Amersfoort om te voldoen aan de wettelijk vastgestelde opkomsttijden. De hoogte van de gemeentelijke bijdrage is niet gewijzigd ten opzichte van de vastgestelde kaders.

Verdere behandeling

- De gemeenteraden worden uitgenodigd uiterlijk 24 juni 2024 hun zienswijze te geven op de voorlopige jaarstukken 2023 en ontwerpbegroting 2025 en geactualiseerde begroting 2024.
- Na verwerking van de zienswijzen worden de definitieve stukken voor vaststelling voorgelegd aan het algemeen bestuur op 8 juli 2024.
- Na vaststelling van de begroting wordt deze aangeboden aan gedeputeerde staten van de Provincie Utrecht.